

Til Regjeringens ekspertutvalg om BPA

Oslo, 17.06.26

INNSPILL TIL EKSPERTUTVALG OM BPA

Redd Barna viser til Regjeringens nedsatte ekspertutvalg om brukerstyrt personlig assistanse, og vil i det følgende gi overordnede innspill til utvalget. Innspillene tar utgangspunktet i utvalgets mandat om å skulle vurdere hvordan BPA kan innrettes for å bidra til likestilling, likeverd og samfunnsdeltakelse.

1. Ansvar for BPA-ordningen bør overføres til staten gjennom en egen lov

Redd Barna støtter at BPA-ordningen overføres til staten for å sikre et likeverdig, helhetlig og forutsigbart tilbud uavhengig av hvilken kommune man bor i. Et nasjonalt regelverk vil bidra til lik praksis og redusere geografiske forskjeller, i tråd med de seneste anbefalinger fra FNs barnekomité. Gjennom at BPA-ordningen overføres til et nasjonalt nivå, vil det bidra til et nasjonalt regelverk som sikrer lik praksis og retningslinjer i hele landet, samt at tilbudet som barn og unge med nedsatt funksjonsevne får, ikke blir avhengig av kommunens kapasitet og finansieringsmuligheter. Dette vil være i tråd med anbefalingen fra FNs barnekomité om å utjevne forskjellene mellom kommuner når det gjelder tilbudet om helse- og støttetjenester for barn med nedsatt funksjonsevne.¹

En egen BPA-lov bør bygge på barnekonvensjonen og CRPD, med et tydelig likestillingsperspektiv og forutsigbar statlig finansiering. Ordningen bør videre reguleres gjennom en egen lov, utformet i tråd med både barnekonvensjonen og CRPD, og da bør særlig konvensjonenes prinsipper om rett til medvirkning, deltakelse og ikke-diskriminering fremkomme tydelig av lovteksten. Konvensjonens formål er blant annet å sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne full og likeverdig rett til å nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter. Siden dagens BPA-ordning er regulert gjennom helse- og omsorgstjenesteloven blir det ofte slik at vedtak knyttet til å innvilge BPA baseres på helserelaterte vurderinger. Barn og unge med funksjonsnedsettelse lever, i likhet med alle andre barn, helhetlige liv og har rett på å lære, mestre og utvikle seg på ulike arenaer. Redd Barna mener at en egen BPA-lov vil kunne bidra til å sikre helheten av barns hverdagsliv.

Selv om BPA tas ut av helse- og omsorgstjenesteloven, er det viktig at barn som har behov for helsehjelp som del av sin BPA, får det. Barn og unge som har en helsetilstand som medfører behov for kontinuerlig helsehjelp i større deler av døgnet må også kunne få innvilget BPA. I sine seneste merknader til norske myndigheter anbefaler FNs barnekomité at norske myndigheter sikrer tiltak som fører til mindre institusjonalisering av barn og unge med funksjonsnedsettelse.² En likeverdig BPA-ordning kan være et slikt tiltak. Det er i tillegg viktig at BPA skal kunne kombineres med andre helsetjenester ved behov og at

¹ FNs barnekomité (2025) Avsluttende merknader til Norges 7. periodiske rapport, avsnitt 27 b.

² FNs barnekomité (2025) Avsluttende merknader til Norges 7. periodiske rapport, avsnitt 27 f.

barn og familier kan velge sine egne BPA-assistenten. Barn og familier må ha rett til å velge assistenter og styre hvordan assistansen brukes.

2. Barn må sikres en individuell rett til å motta BPA

En ny BPA-lov må tydelig definere barn og unges selvstendige rett til å motta BPA. En viktig del av oppfyllelsen av retten til ikke-diskriminering, barn med funksjonsnedsettelsers rett til aktiv samfunnsdeltagelse (jamfør barnekonvensjonen art. 23) retten til lek og fritid (jamfør barnekonvensjonen art. 31) og retten til organisasjons og forsamlingsfrihet (jamfør barnekonvensjonen art. 15), er muligheten til å kunne delta på organiserte og uorganiserte aktiviteter med sine venner, dra på kulturarrangement, eller delta i organisasjonsliv. For at barn med assistansebehov skal få oppfylt retten til deltagelse på alle samfunnsarenaer på lik linje med andre barn, og få mulighet til personlig utvikling, mestring og kunne utfolde seg innenfor sine interessefelt og være med venner, må også barn ha en individuell rett til å motta BPA, og det må gjelde på alle de arenaene som er viktige for dem. Barn med funksjonsnedsettelse vil også ha et økende behov for selvstendighet og uavhengighet av sine foreldre, etter hvert som de blir eldre, slik andre barn har.

En ny BPA-lov må tydelig fastslå barns selvstendige rett til BPA. Redd Barna anser BPA som avgjørende for å oppfylle barns rett til ikke-diskriminering, deltagelse, lek, fritid og organisasjonsfrihet.

BPA-ordningen gir barn mulighet til å delta i aktiviteter og sosialt liv på lik linje med andre, og støtter deres selvstendighet og utvikling. Foreldre kan ikke forventes å dekke assistansebehovet alene, særlig på fritidsarenaer. Barn og unge Redd Barna har snakket med forteller at manglende BPA-timer fører til at de ikke kan være med på fritidsaktiviteter eller henge med venner utenom skolen, og at de ikke får vært med på gym eller anderledesdager i skolesammenheng.

Det er sentralt at en ny BPA-lov bør ha et eget kapittel om barns rettigheter, inkludert retten til medvirkning og prinsippet om barnets beste. Barn har rett til å bli hørt i saker som angår dem, i tråd med barnekonvensjonen, CRPD og Grunnloven. For å sikre reell medvirkning må barn få tilpasset informasjon og økende innflytelse over egen BPA-ordning i takt med alder og modenhet. Vedtak om BPA må også vurderes helhetlig med utgangspunkt i familiens situasjon, slik at det kan dekke barnets behov, bidra til avlastning og støtte foreldre

3. BPA-ordningen må sikre barn og unges reelle deltagelse på alle oppvekstarenaer

BPA – ordningen må sikre at barn og unge kan delta på alle arenaer i livet, som skole, fritid og sosialt liv, på lik linje med jevnaldrende. Barnets behov og barnets beste må være styrende for hele ordningen, slik at alle barn får like muligheter til deltagelse og utvikling.

Når Redd Barna snakker med barn og unge forteller de at blant annet manglende assistanse fører til ensomhet på fritiden og at de ikke får vært med på turer og aktivitetsdager med skolen.³ Ved å forankre

³https://www.reddbarna.no/content/uploads/2021/01/Redd_Barna_Du_kan_heller_gaa_tur_med_mattelaereren_rapp_ort_2023.pdf

BPA-ordningen i en egen lov, vil det bidra til å legge vekt på at ordningen skal dekke alle oppvekstarenaer slik at barn og unge sikres deltakelse på lik linje med andre jevnaldrende, er det er i tråd med barnekonvensjonens artikkel 2 om at ingen barn skal behandles dårligere når det gjelder innfrielse av rettigheter. Barnets behov og barnets beste må være førende for hele ordningen. For å muliggjøre dette må ikke BPA-ordningen ha noen nedre aldersgrense eller minste timeantall. I tillegg må ordninger være unnlatt egenandeler, slik at det ikke er avhengig av familiens inntekt eller generelle levekår om barnet får BPA eller ikke.

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Thale Skybak

Seksjonsleder i Norgesprogrammet

Mathilde Mehren Knutsmoen

Spesialrådgiver barns rettigheter

Signaturene er elektronisk godkjente.

